

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження
Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки»

1. Мета

Метою прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки» (далі – проект акта) є приведення нормативно-правових актів у сфері використання когенераційних установок, проведення кваліфікації когенераційної установки для визначення її належності до вискоелективної когенерації у відповідність із законодавством у зв'язку з прийняттям Закону України від 24.02.2023 № 2955-ІХ «Про внесення змін до Закону України “Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу” щодо розвитку вискоелективної когенерації».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В рамках виконання зобов'язань України згідно з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства (Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/МС-ЕнС щодо імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність, внесення змін до директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС) та Угоди про асоціацію Україна-ЄС (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС) з метою імплементації положень Директиви Європейського Парламенту та Ради 2012/27/ЄС від 25.10.2012 "Про енергоефективність", яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/ЄС і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС, зокрема в частині створення умов для розвитку в Україні вискоелективної когенерації, Верховною Радою України 24.02.2023 прийнято Закон України № 2955-ІХ «Про внесення змін до Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" щодо розвитку вискоелективної когенерації» (далі - Закон № 2955), який відповідно до пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» набирає чинності через 12 місяців з дня його опублікування, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Абзацом третім підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” Закону № 2955 встановлено необхідність у шестимісячний строк приведення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України у відповідність із цим Законом.

На сьогодні відповідно до статті 11 Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1670 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки» та наказу Міненерго від 21.07.2021 № 155 «Про

затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки», зареєстрованого в Мін'юсті 16.09.2021 за № 1218/36840, Держенергоефективності здійснює кваліфікацію когенераційних установок.

У 2022 року в Україні кваліфіковано 39 когенераційних установок 24 суб'єктів господарювання.

Стимулюючим механізмом до використання кваліфікованих когенераційних установок є звільнення від акцизного податку в розмірі 3,2% (підпункт 213.2.8 пункту 213.2 статті 213 Податкового кодексу України) на реалізацію електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками.

Пунктом 8 розділу I Закону № 2955 внесено зміни до статті 11 Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", яким передбачається, що когенераційні установки можуть бути визнані кваліфікованими, якщо вони є високоефективними когенераційними установками, також визначається новий порядок проведення кваліфікації когенераційних установок, строк її проведення, кваліфікаційні вимоги до когенераційних установок, перелік необхідних документів, відомості в заяві та технічній інформації про когенераційну установку, підстави щодо відмови у наданні свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, а також надання свідоцтва в електронному вигляді.

Згідно із Законом України "Про енергетичну ефективність" високоефективна когенераційна установка – когенераційна установка з високим коефіцієнтом корисної дії, яка забезпечує економію первинної енергії на рівні не нижче 10 відсотків порівняно з контрольними значеннями ефективності для окремого виробництва електричної і теплової енергії, а також мала когенераційна установка та мікрокогенераційна установка, що забезпечують економію первинної енергії.

Після набрання чинності Законом № 2955 (22.03.2024) податкова пільга у вигляді звільнення від акцизного збору (розмір 3,2%) за реалізацію електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками буде надаватися тільки високоефективним когенераційним установкам.

Пунктом 9 розділу I Закону доповнено Закон України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" статтею 11¹ якою передбачено, зокрема, що власник (користувач) високоефективної когенераційної установки має право отримати гарантію походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою (далі - гарантія походження).

Також, відповідно до Порядку надання тимчасової підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 324, передбачено надання тимчасової підтримки виробникам для проведення реконструкції та/або модернізації теплоелектроцентралей з метою підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії для виконання вимог, які висуваються до високоефективної

когенерації.

Враховуючи викладене, та з метою реалізації Закону № 2955 та забезпечення права власника (користувача) когенераційної установки на визнання її кваліфікованою розроблено проект акта, яким пропонується затвердити Порядок проведення кваліфікації когенераційної установки та визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1670 “Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки”.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта передбачається затвердити Порядок проведення кваліфікації когенераційної установки (далі - проект Порядку).

Проект Порядку спрямований на визначення механізму проведення Держенергоефективності кваліфікації когенераційної установки для визначення її належності до високоефективної когенерації.

Також проектом Порядку передбачено можливість залучення Держенергоефективності до проведення кваліфікації когенераційних установок науково-дослідних та проектно-конструкторських установ (організацій), а також визначені умови, відповідно до яких установка кваліфікується, строк дії кваліфікації, встановлено перелік документів для проведення кваліфікації когенераційної установки, визначено підстави отримання свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки та підстави відмови у наданні свідоцтва, визначено форму подання документів та отримання результатів розгляду (в електронному вигляді), врегульовується питання порядку присвоєння номера свідоцтва та форми ведення переліку кваліфікованих когенераційних установок.

Крім того, проектом акта визнається такою, що втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 №1670 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки».

4. Правові аспекти

Запровадження в Україні умов для розвитку високоефективної когенерації є вимогою Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію Україна – ЄС, (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС) та Енергетичного Співтовариства (Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/МС-EnC щодо імплементації Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС «Про енергоефективність»).

Нормативно-правову базу у відповідній сфері суспільних відносин складають:

Закон України «Про енергетичну ефективність»;

Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу»;

Закон України від 24.02.2023 № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України “Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії

(когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу” щодо розвитку високоефективної когенерації»;

постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1670 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки»;

постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 676 «Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України»;

постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 «Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України»;

постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 324 «Про затвердження Порядку надання тимчасової підтримки виробникам, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях»;

наказ Міненерго від 21.07.2021 № 155 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки», зареєстрований в Мін'юсті 16.09.2021 за № 1218/36840.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, а тому до відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови, не надсилався.

Проект акта не стосується наукової та науково-технічної діяльності, а тому на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій не надсилався.

Консультації із заінтересованими сторонами стосовно проекту акта не проводилися.

Проект акта було розміщено для обговорення на вебсайтах Держенергоефективності (<http://saee.gov.ua/>) та Мінінфраструктури (<https://mtu.gov.ua/>).

7. Оцінка відповідності

Створення умов для розвитку в Україні високоефективної когенерації є вимогою Європейського Союзу, відповідно до Угоди про асоціацію Україна-ЄС, (додаток XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики,

включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України – ЄС), а також одним із зобов'язань України згідно з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства є Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 16.10.2015 №D2015/08/MC-EnC щодо імплементації Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність, зокрема, питань розвитку високоефективної когенерації.

У проекті акта наявні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції з питань високоефективної когенерації, а саме, Директиви від 25.10.2012 2012/27/ЄС про енергоефективність.

Проект акта не містить положень, які створюють підстави для дискримінації, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Громадська гендерно-правова експертиза не проводилася.

У проекті акта відсутні положення, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Громадська антикорупційна та громадська антидискримінаційна експертизи не проводились.

Проект акта буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта забезпечить:

виконання вимог Закону України від 24.02.2023 № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" щодо розвитку високоефективної когенерації»;

виконання зобов'язань перед Енергетичним Співтовариством та Угоди про асоціацію Україна-ЄС в частині створення умов для розвитку в Україні високоефективної когенерації;

надання відповідної адміністративної послуги в електронному вигляді;

створення умов для надання гарантії походження електричної енергії, яка вироблена високоефективною когенерацією;

запровадження механізмів надання підтримки теплоелектроцентралям;

створення передумов для більш ефективного споживання паливно-енергетичних ресурсів та утилізації відхідної теплоти.

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема

забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Інформація щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Кабінет Міністрів України Мінінфраструктури Держенергоефективності	Позитивний	<p>Приведення нормативно-правових актів у сфері надання адміністративної послуги з проведення кваліфікації когенераційних установок у відповідність до вимог законодавства України.</p> <p>Виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариством та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом щодо імплементації Директиви 2012/27/ЄС «Про енергоефективність» стосовно розвитку високоефективної когенерації.</p> <p>Створення передумов для більш ефективного споживання паливно-енергетичних ресурсів та утилізації відхідної теплоти.</p>
Суб'єкти господарювання, які здійснюють комбіноване виробництво теплової та електричної енергії	Позитивний	<p>Зняття зайвого регулювання при наданні адміністративної послуги з проведення кваліфікації когенераційної установки, шляхом надання адмінпослуги в електронному вигляді.</p> <p>Можливість звільнення від сплати акцизу на електроенергію, вироблену кваліфікованими когенераційними установками.</p> <p>Створення передумов для запровадженню механізмів гарантії походження електричної енергії, виробленої високоефективною когенерацією та надання підтримки виробникам, що здійснюють високоефективне комбіноване виробництво електричної та теплової енергії на теплоелектроцентралях.</p>

Голова
Держенергоефективності

Ганна ЗАМАЗЄВА

_____ 2023 р.